

Foto: Kirati Hovde, Søre Ål skole.
Design: Ferskvann.no

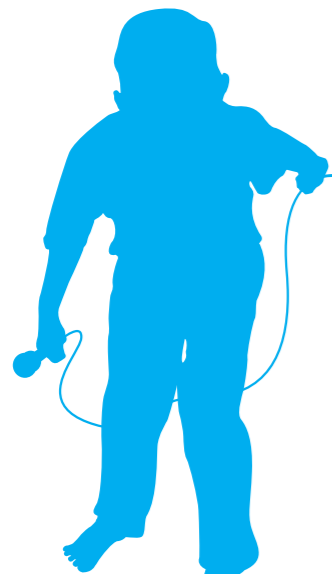
OPPLAND
fylkeskommune

Oppland fylkeskommune
Postboks 988, 2626 Lillehammer
Tlf.: 61 28 90 00
E-post: postmottak@oppland.org
www.oppland.org

Søre Ål skole
Hamarveien 131
2613 Lillehammer
Tlf.; 61 26 73 20
E-post: postmottak.sore.al.skole@lillehammer.kommune.no

Manus: Kristin Helland, lærer Søre Ål skole
Redaksjon: Kulturenheten, Oppland fylkeskommune

KULTUR & LÆRING

På Søre Ål skole har de på en enkel og effektiv måte funnet ut hvordan alle elevene skal få vise fram sitt talent, hvordan alle skal få anledning til å skinne. Dette har de funnet ut gjennom over 30 års systematisk arbeid med kunst og kultur, med den daglige samlingsstunden i bunnen for andre store og små prosjekter.

Hele skolen møtes til et kvarters felles start på dagen, der innslag fra elevene presenteres fra scenen i det åpne landskapet. Det som fremføres har de forberedt godt, de har samarbeidet, de har diskutert og blitt enige om at akkurat DET skal de fremføre. De gleder seg til å opptre, og de gleder seg til å se hva de andre har å vise dem. De lærer seg å stå på en scene og de lærer seg å være et godt publikum. Dette skaper respekt for hverandres arbeid og hverandres talenter.

Gjennom mange års erfaring har skolen sett at kultursatsing er læring på mange nivå. Det skaper stolthet og samhold, og det gir nye impulser til arbeidet med å skape et godt læringsmiljø.

I april 2011 ble skolen tildelt Den kulturelle Gullsekken. En nasjonal pris som gis til den skolen som best mulig legger til rette for at alle elevene i sin skoletid får møte profesjonell kunst og kultur i alle sjangre og uttrykk, og at den integrerer kunst- og kultur møtene i skolens øvrige virksomhet. Prisen er en bekreftelse til skolen på at alt arbeidet de har lagt ned de siste årene har gitt positive resultater som det er riktig å bygge videre på.

For skolen har den daglige samlingsstunden hatt så stor verdi, at de svært gjerne vil spre entusiasmen og budskapet. Derfor vil Oppland fylkeskommune, i samarbeid med Søre Ål skole, presentere arbeidet skolen gjør, i håp om at metoden vil inspirere andre til å bruke kultur som et verktøy for å nå sine mål.

**Oppland fylkeskommune
Kulturenheten**

Lillehammer, august 2011

HEI OG VELKOMMEN TIL SAMLINGSSTUND

Klokka er 0900, og det har nettopp ringt inn på Søre Ål skole. Noen elever har allerede kommet. Det er de som har garderoben sin i et annet bygg eller en annen etasje. De sitter på gulvet foran scenen og venter på de andre og på at noe skal skje. For det skjer noe hver dag.

Denne uka er det 3.klasse som har ansvaret for innholdet i samlingsstundene. Det er spennende både for dem og for lærerne deres. De er jo bare 8 år! Men de vet da hvordan det skal foregå! Helt siden de begynte i 1.klasse har de sett hva de store har gjort. Og så finnes det jo noen forbilder på TV. På NRK Super for eksempel!

DER går scenelyset på!

Det blir blikkstilte, og de to programleiderne hopper frem med mikrofon i hånden.

HEI OG VELKOMMEN
TIL SAMLINGSSTUND!

Vi er i gang.

Et kvarter senere sier
programleiderne:

HA EN GOD DAG.
TAKK, I LIKE MÅDE,
svarer vi andre.

Så går vi til rommene våre.
Skoledagen har startet.
Og vi har både hatt en felles
opplevelse og sunget en sang
sammen. Hele skolen.

SAMLINGSSTUND UKE 41. 6. KLASSE

DAG	PROGRAMLEDERE	UNDERHOLDNING	SANG
Mandag	Tina, Marthe H.	Lese fra boka "Slemme barn". Ine, Marthe A. Piano: Linnéa	Kanskje kommer kongen - CD
Tirsdag	Aurora, Mette	Lese dikt av Bjørnson: Tess, Emile, Laurits	Kanskje kommer kongen - CD
Onsdag	Hanne, Liselotte	Vitser og gåter: Ida, Laurits, Edvard, Oliver. Piano: Ferdinan	Tringelsangen - CD
Torsdag	Barwaqo, Ingrid	Gitar/sang: Mikkel, Emil, Gard	Tringelsangen - CD
Fredag	Tonje, Sigrid	Fotballquiz: Kristian Magnus, Øyvind, Edvard, Henrik	Tringelsangen - CD

HISTORIEN

På Søre Ål skole har vi forsøkt å skape et tydelig fellesskap – en helhet. Nå er vi kommet dit at vi kan kalle oss en VI-skole. Søre Ål ER en VI-skole. Veiene dit har vært mange.

I 2011 er vi 333 elever på skolen, 29 lærere og 10 personer som både er ansatt som assistenter og arbeider i skolefritidsordningen, SFO. Søre Ål er en gammel skole. Da den i 1972 ble ombygget til en delvis åpen skole, var den allerede 100 år. Ombygging krever omstilling, men er samtidig en unik mulighet til å tenke nytt.

Det var nytt at flere klasser måtte oppholde seg i samme rom, at både lærere og elever kunne se hverandre – og ikke minst høre hverandre, og at man måtte interessere seg for hva de andre lærerne og de andre klassene gjorde.

Etter mange og lange lærerråd og mange skolebesøk på liknende steder, skjønte alle at det også var helt nødvendig å tenke fellesskap, åpenhet og samhandling.

Å SYNGE EN SANG

Fra sin egen skoletid vil de aller fleste huske at dagen ofte startet og ble avsluttet med en sang. Av og til ble timene også brukket opp med en sang som passet, enten det var i engelsk, i livssynsfaget eller i norsktimen. Etter ombyggingen var Søre Ål blitt en skole der man kvitte seg for å forstyrre naboen med synging. Det syntes vi var trist, og nytenking måtte til.

Fredheim skole på Gjøvik ble bygget omtrent samtidig med at Søre Ål fikk sitt landskap. Dette var også en åpen skole. De hadde en rektor med pianofingre OG mot til å tenke nytt. Etter et besøk på skolen fikk vi ideen vi trengte. Vi ville starte dagen med en felles sang! Dette var i siste halvdel av 70-tallet.

xxxxxxx, xxxx, xxxxx og xx gjør seg klare til samlingsstund.

OPPSTARTEN

Til å begynne med var det "Ukas sang" som var hovedinnholdet i samlingsstunden. Elevene kom inn fra garderoben der de hadde tatt av seg på bena, og de satte seg ned på gulvet tett i tett. Det ble brukt overhead til sangteksten, og i løpet av uka var det et mål at man skulle klare seg uten tekst på veggen. Etter hvert oppdaget vi at det var både hyggelig og praktisk å kunne gi felles beskjeder til alle elever på en gang, at det var temaer som kunne få et lite kick-off i en samlingsstund og at fellesopplevelsen kunne bli mer enn bare en sang.

SCENEN

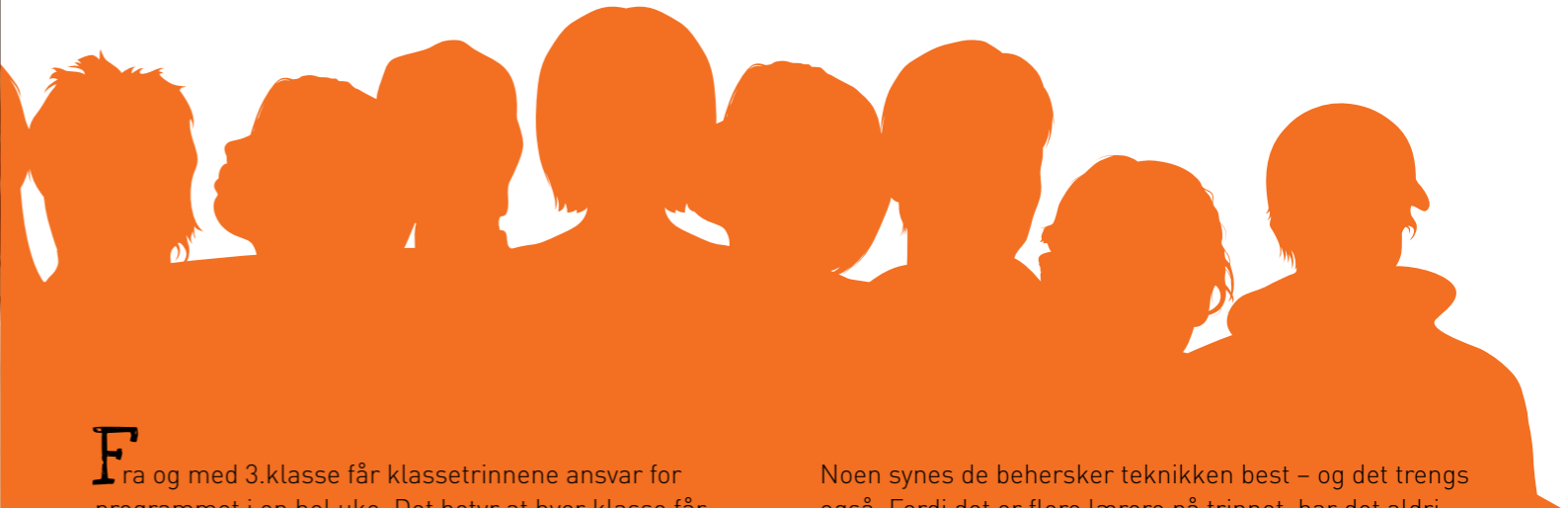
Hvem som snekret, er det ingen nå som husker, men scenen er den samme i dag som for 33 år siden. Den består av 12 klosser i kryssfiner med teppe på overflaten. Klossene er 1x1 m og 50 cm høye. De kan arrangeres etter behov, slik at scenen noen ganger gir plass til et "Kjempekor", noen ganger fungerer som et dansegulv

og andre ganger som en catwalk. Det hender også at de ønsker seg en mindre scene eller at de trenger hele gulvet, og da kan klossene rett og slett fjernes.

Nå var arenaen på plass, et sted som alle kunne rette fokus mot. Lærere frydet seg over å kunne gi elevene sine mulighet for utfoldelse. Alle barn ønsker å bli sett, og de fleste elsker å opptre. Mange barn kan betydelig mer enn hva vi andre vet. Nå hadde vi en arena hvor alle elevene kunne få vise seg fram og det var det på tide å utvikle samlingsstunden systematisk.

SYSTEMATISK ARBEID

Fra og med 3.klasse får klassetrinnene ansvar for programmet i en hel uke. Det betyr at hver klasse får sjansen hver 5.uke. Da kan de å få vist hva som er lært siden sist. Alt kan brukes. Egenskrevne fortellinger, powerpointpresentasjoner med spesielle tema, vitser og gåter, kunnskapskonkurranser, en dans, et dikt, fløytespill, sanger med hele trinnet, noen få sangere eller en solist.

Skal man opptre eller lede et program, må man øve. Opptreden fem dager i strekk av ett og samme trinn krever bevissthet og fokus hos både lærer og elev. Og det tar tid å utvikle programmet. Det varierer hvordan trinnene fordeler oppgavene. Noen lærere synes dette arbeidet er spesielt motiverende, andre kvier seg mer.

Noen synes de behersker teknikken best – og det trengs også. Fordi det er flere lærere på trinnet, har det aldri vært vanskelig å fordele oppgaver. At trinnet tar ansvar for sin egen uke, er en selvfølge. De større elevene tar

ansvar for innøving av stoffet selv, de små trenger mye hjelp. Men kvaliteten av det som presenteres, skal alltid sjekkes av lærer: alle skal gå av scenen med en god følelse. Teksten til programlederne jobbes fram sammen med lærer minst en dag på forhånd, og elevene har aldri manuskript. En sufflerende lærer er aldri langt unna, dersom det skulle bli nødvendig. Alle i salen vet hvordan det er å stå på den scenen, så om det stopper opp for noen, tar publikum det hele med stor ro. Elevene benytter alltid mikrofon, og storskjermen er daglig i bruk.

GJENNOMFØRING

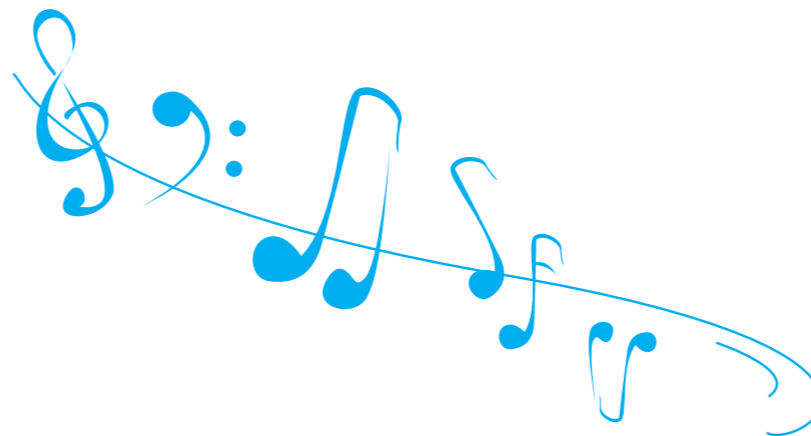
Klasselærerne sørger for at alle får prøve seg. Det føres lister slik at de aller mest ivrige ikke tar oppgavene fra de mer beskjedne. For det er kamp om å få være programleder og om å få opptre på samlingsstund. Derfor er det viktig å føre statistikk over hvem som har hatt de ulike opptredene, for at alle skal få prøve seg like mange ganger.

TEKNIKK OG INVESTERINGER

Når det gjelder teknikk, er ingenting som i gamle dager. Litt etter litt fikk Søre Ål skole penger til å kjøpe inn lydutstyr og spotter. Pengene kom fra overskudd etter fellesarrangement som for eksempel skolens adventsmesse. Hver gang det kommer penger i en kasse, går halvparten av overskuddet til noe som skolen trenger. Resten av overskuddet etter arrangement går til et humanitært formål som drøftes både med elevråd og med FAU.

KOMMUNIKASJON

Gjennom det ukentlige fredagsbrevet blir foreldrene til de som skal opptre, varslet. Da får de anledning til å være tilstede. Det er svært mange som liker å begynne dagen på denne måten. Besteforeldre er også ofte innom. Rett som det er kommer det gjester fra andre skoler – og fra andre land. Når Nansen Fredssenter har besøk, er de alltid en morgen på Søre Ål. Alle som vil er velkomne til å overvære samlingsstunden hver dag.

STOLTHET, RESPEKT OG SELVTILLIT

Lærere er ofte usikre på om de klarer å formidle og etablere kompetanse som ikke kan måles. Vi har startet dagen med samlingsstunder så lenge at mange gamle elever forlengst har kommet tilbake som foreldre. Bekreftelsen på at det virker kommer fra dem.

De forteller at

- det var en hyggelig og avslappet måte å starte dagen på
- det var noe de ofte hadde forventninger til
- de var imponert over medelever
- de ble kjent med hele skolen, også de som var mange år eldre
- de ble vant til å høre sin egen stemme
- de ofte kjente stolthet

De bekrefter hvor mye læring det er i dette kvarteret hver morgen. I tillegg får skolen stadig tilbakemeldinger om hvor kompetent publikum elevene på Søre Ål er. De er rett og slett godt trent gjennom den daglige, lille dosen med opptredener.

TIPS TIL ANDRE

Andre skoler vil kanskje synes de mangler et egnet lokale, selv om de har lyst til å avholde samlingsstunder.

Det er mange måter å tenke samlingsstund på:

- den behøver ikke omfatte hele skolen, men kanskje et par klassetrinn
- den behøver ikke være hver dag, men kanskje et par ganger i uka
- elevene kan kanskje stoppe opp i en trappeshall eller en krok før de går til sitt egentlige område
- den kan foregå på slutten av dagen i stedet for i begynnelsen
- den kan arrangeres ute en gang i blant

ANDRE KULTURAKTIVITETER

Samlingsstunden har i løpet av årene gitt oss erfaring nok til å tenke større arrangementer, konserter og tilstelninger. Den har blitt vårt springbrett til å satse stort.

FORESTILLINGER I MAIHAUGSALEN

Da skolen gikk inn i et nytt årtusen hadde vi mot nok til å invitere publikum til Maihaugsalen på Lillehammer til en større samlingsstund, med 700 tilskuere. Vi ville på en skikkelig scene! Alle skolens 325 elever deltok i forestillingen "Den store klassefesten" som ble vist to ganger samme kveld. Målgruppen ble utvidet fra skolens samlingsstunder til også å gjelde voksne og barn fra andre skoler, besteforeldre, naboer, småsøsken, medier og politikere. Forestillingen ble en suksess og fristet til gjentakelse. Det ble besluttet å gjøre en liknende storsatsing annethvert år.

Forestillingen i 2003 var en forlengelse av antimobbe-satsing i Lillehammer kommune. Den gang deltok elever og foreldre sammen på scenen etter å ha hatt

kurs og øvinger i flere uker. Mottoet for Lillehammer kommunes satsing var "Ingen utenfor". Vi kalte vår forestilling "På samme lag". Til danseforestillingen i 2008 benyttet vi en profesjonell danser og koreograf fra Lillehammer Ballettskole.

Da vi i 2010 fikk Oppland fylkeskommunes "Kriblemidler", ble prosjektet enda større. Trond Viggo Torgersen sa tidlig ja til å være med på prosjektet som skulle springe ut fra hans tekster. Vi fikk bildekunstnerne Jørn Hagen, Hilde Aagaard og Cecilie Nygren inn som huskunstnere. De arbeidet med alle klassetrinnene i forkant av forestillingen med både foto, trykk og skulpturer som til slutt resulterte i en utstilling som ble montert i foajeen i Maihaugsalen. Dette utgjorde rammen for forestillingen og skapte en helhet i arbeidet både for lærere, elever og publikum. Trond-Viggo Torgersen opptrådte sammen med elevene på forestillingen hvor alle klassetrinnene hadde hver sine nummer.

FORESTILLINGER

Følgende forestillinger er hittil produsert av Søre Ål skole:

- 2001 "Den kjempestore klassefesten"
- 2003 "På samme lag"
- 2005 "Med lueskyggen bak" – en Prøysenforestilling"
- 2007 "Kom, skal vi danse"
- 2009 "Verden på tvers med viser og vers"
- en sangkveld med Geirr Lystrup og band.
- 2011 "Stilig" med Trond Viggo Torgersen.

INVOLVERING AV FORELDRE

Foran alle forestillinger har det vært kurs og/eller hyggekvelder der foreldre og søsken har vært invitert og involvert. Det har vært teatersport, dansekurs, felleskor, allsangkvelder og verksteder. Dette har vært en del av den bevisste miljøbyggingen ved skolen.

KJEMPEKOR

"Kjempekor" – er et prosjektkor med sangere fra 1.-7. klasse. Øvelsene foregår i skoletiden og samler 60-100 elever. Søre Ål skoles "Kjempekor" får stadig henvendelser med invitasjon om å bli med på andres oppsetninger. Vi er veldig fornøyd med, og stolte av å rekruttere elever i alle aldre og ofte like mange gutter som jenter til disse sangprosjektene.

Kulturminister Anniken Huitfeldt, Kristin Helland, Utdanningsminister Kristin Halvorsen, Vegard Eggen og Rektor Bodil Alver Moen etter utdeling av Gullsekken til Årets Beste Skole 2011.

INTERNASJONALT ARBEID

Mange ganger i halvåret har vi besøk fra andre kulturer. Dette er ofte knyttet til skolens tette forbindelse med Nansenskolen og deres "Dialogprosjekt". Sang, musikk og bilder gir anledning til kommunikasjon uten at man har et felles språk. En rekke ganger har skolen gitt av sitt overskudd etter tilstelninger til "The New School Project" i Vukovar, Kroatia. Dialog-prosjektet er initiativ-taker til å etablere en felles skole for alle etniske grupper. Søre Ål skoles "Kjempekor" har nå en fast avtale om å delta på Nansenskolens "Åpne dager" hver høst. I seks år har skolen også vært en del av et internasjonalt prosjekt finansiert med EU-midler, under Comenius. Det innebærer elev- og lærerutveksling, samt formidling av ulike kulturuttrykk som musikk, litteratur, billedkunst og mattradisjoner.

SØRE ÅL-STAFETTEN

Siden 2008 har Søre Ål skole hvert år invitert 5. 6. og 7.klassene ved alle barneskolen i Øyer, Gausdal og Lillehammer til "Søre Ål-stafetten". Alle lag som stiller til start er blandet i alder og kjønn. Innmarsj,

speakertjeneste, heiarop, avslutning og premieutdeling er som på de største arrangementer.

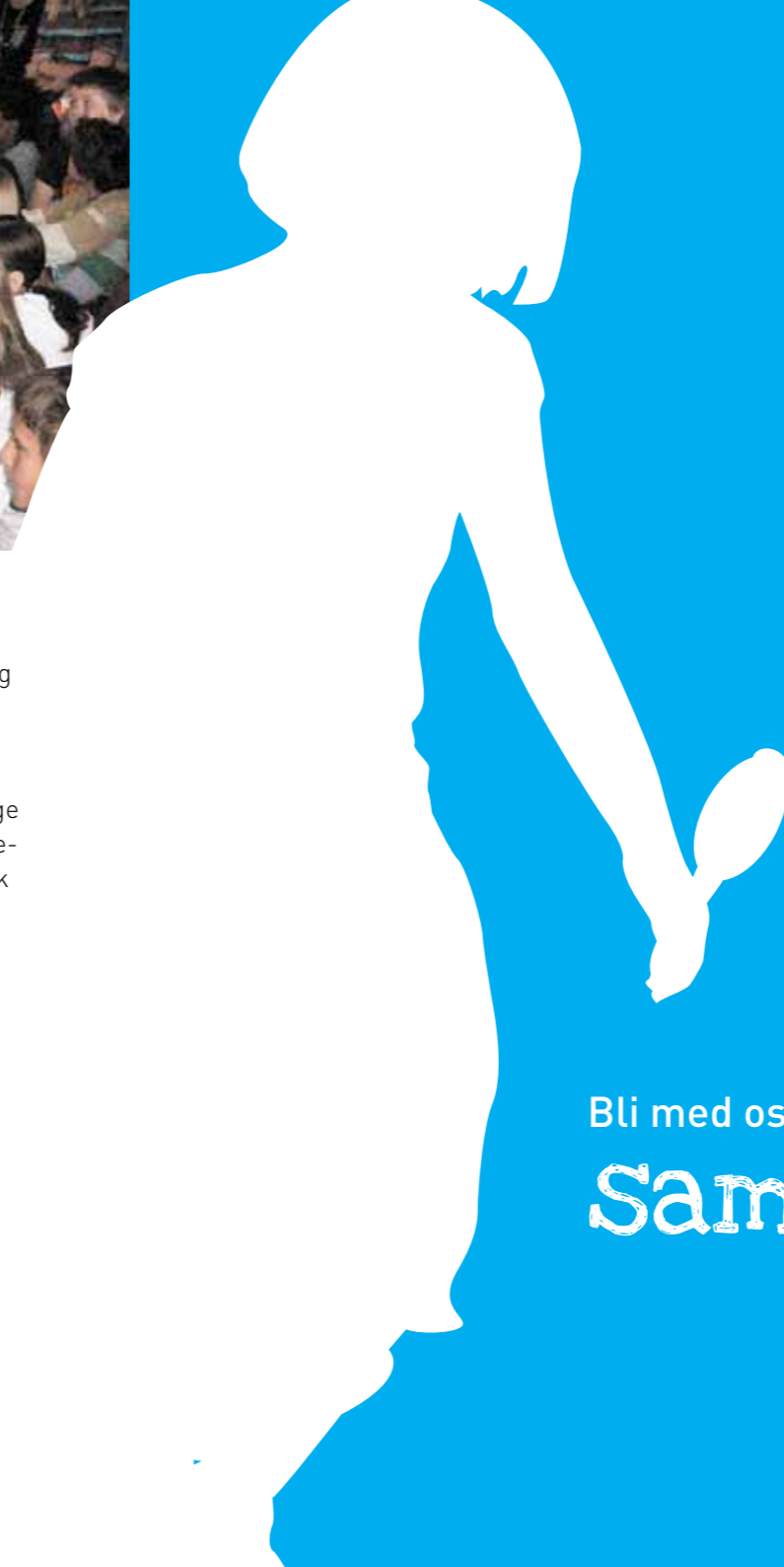
DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

DKS kontakt på skolen bruker av sin tidsramme å legge til rette for og forberede besøk fra Den kulturelle skolesekken. Trinnene blir varslet i god tid før et DKS-besøk og legger for- og etterarbeid inn i planleggingen. Produksjonene som besøker skolen blir markedsført og informert om på samlingsstunden da hele skolen er samlet.

Vi kan garantere at samlingsstund-måten å tenke på, vil gi inspirasjon til arbeidet i klassene.

Ta gjerne kontakt for drøfting og råd!

LYKKE TIL!

Bli med oss på samlingsstund:

samlingsstund.no